

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

UTAJÄRVEN KUNTA

Sisällys

1. Tarkastuksen ja arvioinnin toteutus.....	3
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	3
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
1.3. Arviointikertomuksen toteutustapa	4
2. Vuoden 2020 arviointikertomuksen käsittely.....	5
3. Talouden toteutumisen arviointi	6
3.1. Kattamaton alijäämä.....	6
3.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
3.3. Investoinnit.....	11
4. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	11
4.1. Toimielinten vuositavoitteiden toteutumisen arviointi.....	11
4.2. Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus	19
5. Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 havaintojen ja arviointien yhteenveto	21

1. Tarkastuksen ja arvioinnin toteutus

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2021 - 2025

Jäsen	Varajäsen	
Jaakko Rikkola (pj)	Kaisu Isola	
Ahti Moilanen (vpj)	Riikka Juntunen	
Sinikka Hämälä	Kirsi Kumpulainen	
Eero Väisänen	Leo Saarenpää	
Maija Koistinen	Jari Aitta	

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet:

Ahti Moilanen – Utajärven Yrityspuisto Oy, hallituksen jäsen

Maija Koistinen – Utajärven Yrityspuisto Oy, hallituksen varajäsen

Jari Aitta – Kiinteistö Oy Järvenneito, hallituksen puheenjohtaja ja Kiinteistö Oy Mäyrä, hallituksen puheenjohtaja

Kirsi Kumpulainen – Kiinteistö Oy Järvenneito, hallituksen jäsen ja Kiinteistö Oy Mäyrä, hallituksen jäsen

Sinikka Hämälä – Kiinteistö Oy Järvenneito, hallituksen jäsen

Tarkastuslautakunnan esittelijöinä toimivat puheenjohtaja varsinaisten päätöksiöiden osalta, tilintarkastaja tilintarkastusasiöiden osalta ja sihteerä teknisten kokousasiöiden osalta. Sihteerinä on toiminut Eeva-Kaisa Karhu.

Vastuunalaisena tilintarkastajana KHT, JHT Tiina Mikkonen-Brännkärr. Tarkastuslautakunta on tilikaudella seurannut tilintarkastajan työn edistymistä ja saanut selvityksen tilikauden 2021 tarkastuksen tuloksista. Lautakunta myös käsitteli ja vei valtuustolle tiedoksi sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

1.3. Arviointikertomuksen toteutustapa

Tarkastuslautakunta kokoontui syyskauden 2021 aikana viisi kertaa sekä kevätkauden 2022 aikana viisi kertaa.

Tarkastuslautakunnan työ perustuu valtuustokauden mittaiseen arviointisuunnitelmaan, joka on esitelty valtuustolle. Arviointisuunnitelmaan perustuen on laadittu työohjelma vuodelle 2021. Arviointi on edennyt työohjelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunta tutustui arviointivuoden aikana palvelujen järjestämiseen ja sai selvityksen seuraavista osa-alueista:

<i>Kokous-pvm</i>	<i>Käsitellyt aiheet</i>
17.9.2021	<ul style="list-style-type: none">• Kunnan toiminnan yleiskuvaus• Tarkastuslautakunnan työohjelma• Tilintarkastuksen työohjelma

12.10.2021	<ul style="list-style-type: none"> • Tarkastuslautakunnan koulutuspäivä
22.10.2021	<ul style="list-style-type: none"> • Elinympäristöpalvelut - investoinnit • Elinvoimapalvelut
19.11.2021	<ul style="list-style-type: none"> • Oulunkaaren kuntayhtymä
3.12.2021	<ul style="list-style-type: none"> • Sidonnaisuusilmoitukset
21.1.2022	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvatus- ja hyvinvointipalvelut (koulu, liikunta- ja kulttuuripalvelut)
25.2.2022	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnan toiminnan yleiskuvaus • Hallintopalvelut
26.4.2022	<ul style="list-style-type: none"> • Tilinpäätöksen 2021 esittely • Arviointikertomuksen valmistelu
6.5.2022	<ul style="list-style-type: none"> • Arviointikertomuksen valmistelu
20.5.2022	<ul style="list-style-type: none"> • Tilintarkastajan loppuraportti • Tarkastuskertomuksen käsittely • Arviointikertomuksen hyväksyminen

2. Vuoden 2020 arviointikertomuksen käsittely

Valtuusto merkitsi tarkastuslautakunnan esityksen mukaan arviointikertomuksen vuodelta 2020 tiedoksi kokouksessaan 27.05.2021 § 35. Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Arviointikertomus ei ole antanut aihetta lausunnon antamiseen.

3. Talouden toteutumisen arviointi

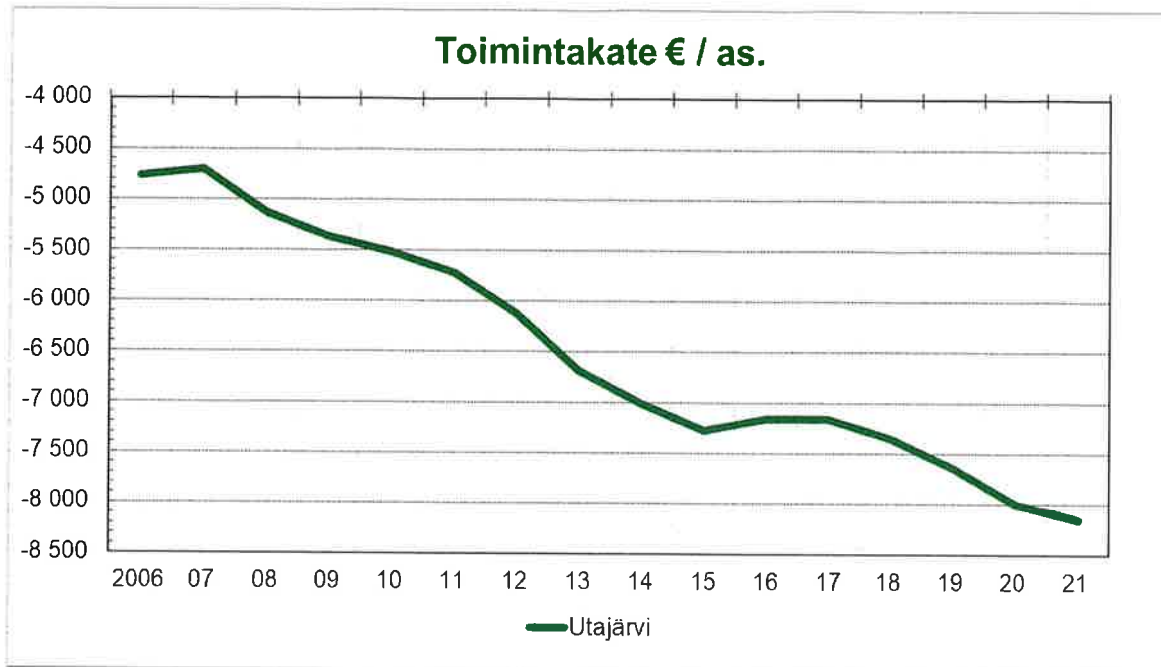
3.1. Kattamaton alijäämä

Kuntalain 110 § mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee päättää taloussuunnitelmassa yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämää edellä mainittuna ajanjaksona katetaan. Tarkastuslautakunnan yksi lakisääteisistä tehtävistä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää 31.12.2021 tilinpäätöksessä. Myös kuntakonsernin kertynyt jäämä on positiivinen. Kunnalla tai konsernilla ei ole ollut alijäämää enää tilikauden 2011 jälkeen.

3.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

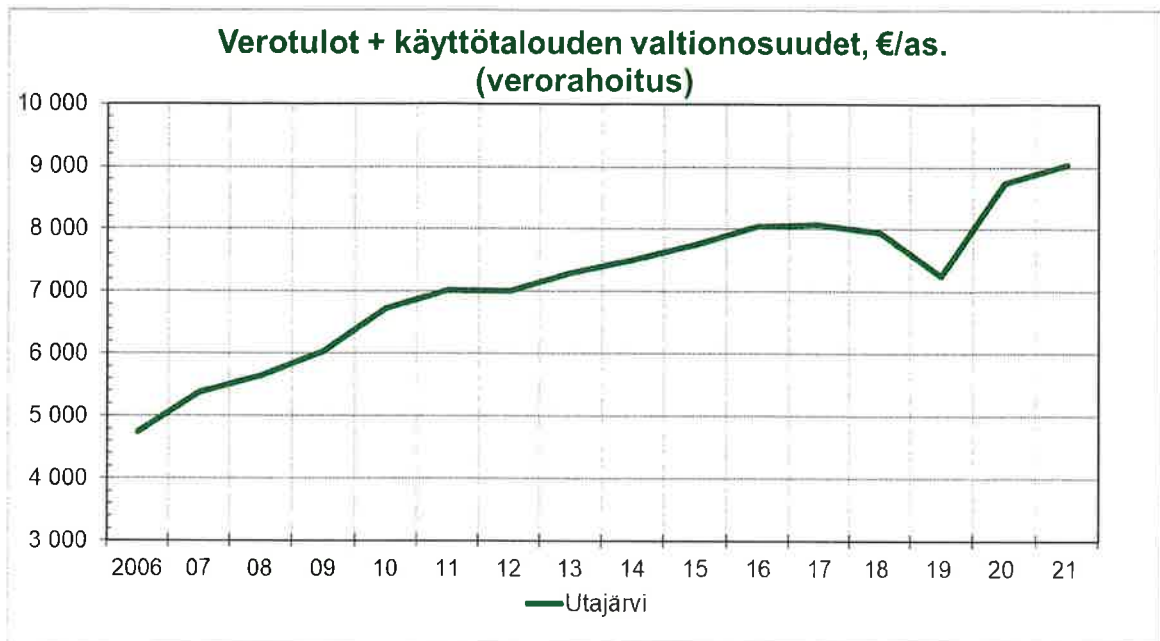
Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet). Alla olevassa kuviossa tarkastellaan toimintakatteen kehitystä 2006-2021.

Kuvio 1: Toimintakatteen kehitys asukasta kohden vuosina 2006-2021

Vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan kunnan toimintakate oli vuoden 2020 tasossa, mutta toteutui kuitenkin 0,95 milj. euroa lopullista talousarviota parempana. Toimintatuottoja tilikaudelta kertyi 5,1 ja toimintakuluja 26,0 milj. euroa (ulk/sis). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 8,8 %, kun toimintakulut taas toteutuivat 2,0 % arvioitua pienempinä. Toimintatuottojen puolella talousarvioeristä maksutuotot ja muut toimintatuotot jäivät budjetoidusta summasta, kun taas toimintakulujen puolella budjetin ylitti vain muut toimintakulut 57.000 eurolla.

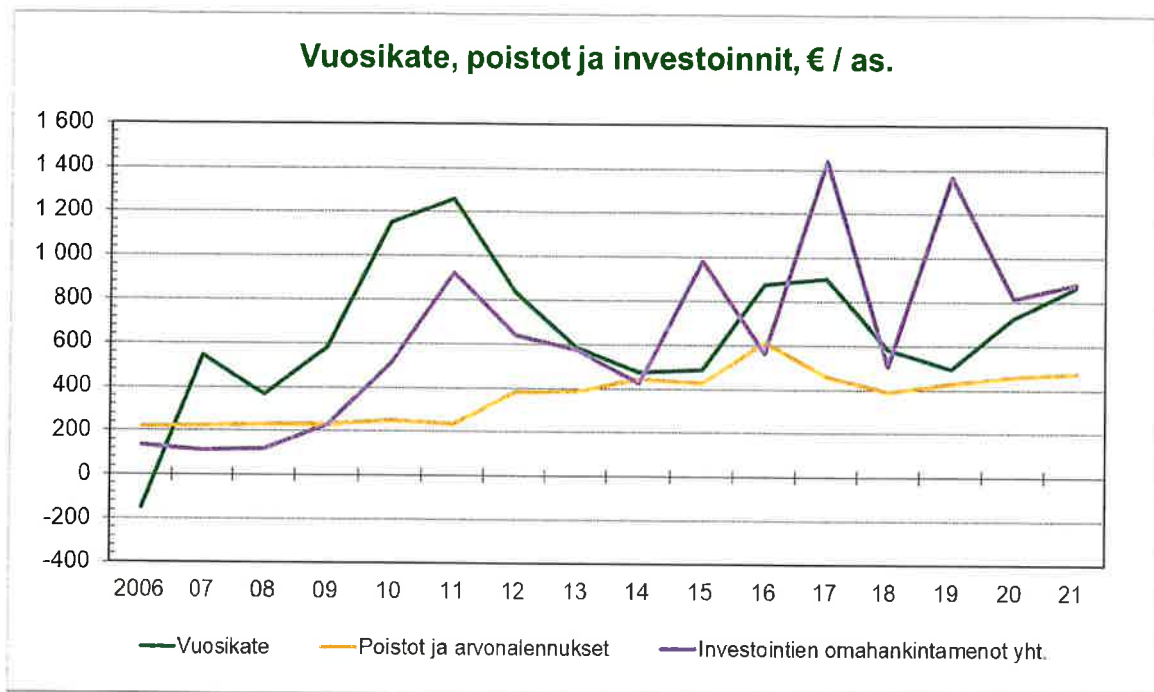
Verotulot asukasta kohden kasvoivat tilikaudella 13,2 % ja asukaskohtaiset valtionosuudet vähenivät 4,2 %.

Kuvio 2: Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys asukasta kohden 2006-2021

Verotulojen kertymä 11,1 milj. euroa oli yli 1,0 milj. euroa edellisvuotta suurempi (10,1 milj. euroa). Valtionosuuksia taas kertyi edellisvuotta 0,8 milj. euroa vähemmän eli 12,1 milj. euroa. Kokonaisuutena verorahoituksen positiivista kehitystä oli 1,3 %.

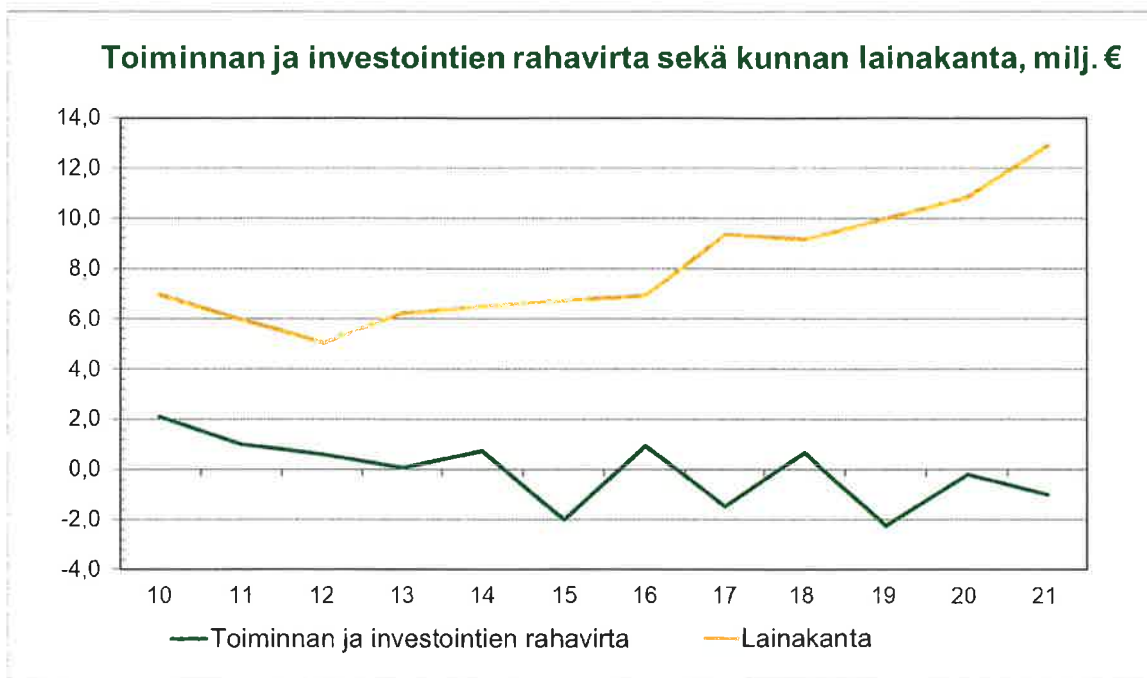
Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoitukseen ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Seuraavassa kuviossa esitetään, miten vuosikate on kattanut poistot vuodesta 2006 lähtien. Vuonna 2021 vuosikate asukasta kohden oli 867 euroa, joka kattoi poistot 183 %. Investointien omarahoitusosuus asukasta kohden oli 881 euroa.

Kuvio 3: Kunnan vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot asukasta kohden 2006-2021

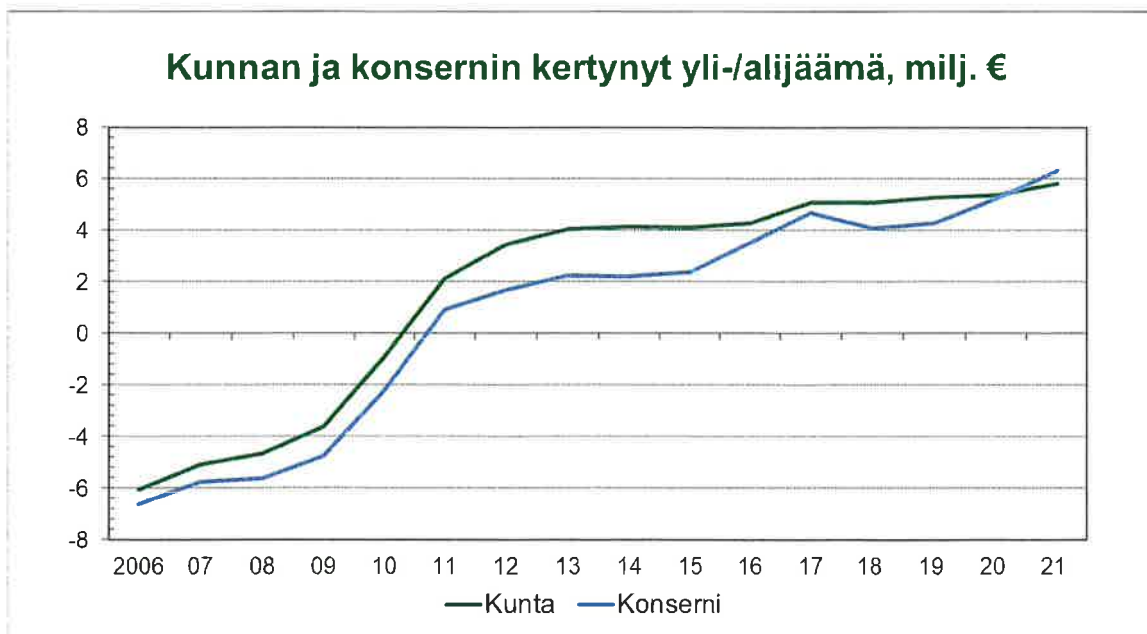
Emokunnan osalta asukasta kohden laskettu lainakanta kasvoi 20,7 % ja lainaa oli vuoden lopussa yhteensä 5.007 euroa/asukas. Koko kuntakonsernin lainamäärä/asukas kasvoi 8.398 euroon, kasvua 20 %.

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä sen sijaan ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Kuvio 4: Toiminnan ja investointien rahavirran ja lainakannan kehitys kunnassa 2006-2021

Tilinpäätöksen mukaan vuoden 2021 tuloslaskelma osoittaa kunnan ylijäämäksi 405.384 euroa (konsernin ylijäämä 1.309.523 euroa), joka kirjataan taseen omaan pääomaan. Kunnan ylijäämän kertymä on nyt 5,8 milj. euroa ja konsernilla 6,3 milj. euroa.

Kuvio 5: Kunnan ja kuntakonsernin kumulatiivinen yli-/alijäämä 2006-2021

Tarkastuslautakunta toteaa yhteenvedona taloudellisesta tilanteesta, että asetettujen tavoitteiden raamissa on pysytty. Tällä hetkellä taloudellinen tilanne näyttää hyvältä, mutta tarkastuslautakunta toteaa, että tulevien vuosien näkymät ovat haasteellisia ja edellyttävät kustannustehokasta toimintaa ja kykyä ennakoita. Velkamäärä on huomattava ja lainanlyhennyksiin tulee varautua.

3.3. Investoinnit

Investointeja toteutettiin vuoden 2021 aikana 0,8 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Toteutuneet investoinnit alittivat talousarvion (2,8 milj. euroa) ja siihen tehdyn lisätalousarvion (0,3 milj. euroa) 118.000 eurolla. Investointien kokonaismäärä oli 2,9 milj. euroa.

Kunnan kiinteistökannassa on paljon elinkaaren loppupuolella olevia kiinteistöjä, jotka muodostavat myös toiminnallisen riskin. Tarkastuslautakunta toteaa, että kiinteistöjen osalta tehdyt pitkän tähtäimen suunnitelmat, joiden pohjalta toteutetaan kiinteistökannan ylläpitoa, korjausta ja purkamista, tulisi tarkentaa. Suunnitelmiin ja niiden toteutukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

4. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

4.1. Toimielinten vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 103,6 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -1.614.877 euroa. Talousarvion toimintakate ylittyi 55.777 euroa. Valtuusto on myöntänyt 16.12.2021 § 97 hallintopalveluille 80.000 euron ylitysoikeuden. Merkittävin euromääräinen ylitys aiheutui palvelujen ostosta. Ylitys oli 157.663 euroa (116,4 %).

Valtuuston päivittämä hallintosäntö tuli voimaan 1.8.2021. Valtuutettujen määrä nousi 17:sta 19:sta. Päivityksen johdosta hyvinvointiprosessissa siirryttiin kahden johtajan malliin. Hyvinvointijohtajan vastuualueelle kuuluvat jatkossa hyvinvointi- ja sivistyspalvelut. Rehtori, kasvatustalouden johtajan vastuualueelle kuuluvat kasvatustalouden palvelut. Päivityksen jälkeen kunnassa

toimii kaksi valiokuntaa, hyvinvointivaliokunta ja elinkeinovaliokunta. Molemmissa valiokunnissa on seitsemän jäsentä.

Utajärven talous- ja hallintopalvelut tulevat siirtymään Oulunkaaren kuntapalvelutoimis-
tosta in-house yhtiöön. Päätös toimijasta tehdään kevään 2022 aikana.

Sähköisten palvelujen määrä ja käyttö lisääntyy

Tavoite 2021:

Sähköisten palveluiden määrä ja käyttö lisääntyy

Toteuma 2021:

Sähköinen asiointi -palvelun käyttöönotto viivästyi palvelutarjoajan taholta. Tekninen käyttöönotto aloitettiin. Sähköisten palveluiden kehitystyötä jatkettiin. Verkkosivujen palautekanava uusittiin ja yhteydenottopyyntö on mahdollista jättää verkkolomakkeella. Erilistä digiohjelmia ei laadittu, koska ohjelmaa ei nähty käytännön työn kannalta tarpeelliseksi.

Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Hyvinvointi edistäminen

Tavoite 2021:

Kuntalaisten hyvinvointi edistyy
Onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske

Toteuma 2021:

Hallintopalvelut ovat edistäneet ja tukeneet kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä tukipalveluiden roolissa tukemalla muiden toimialojen toimenpiteitä. Onnellisuuskyselyn erittäin onnelliseksi kohdassa laskua 3 %.

Tavoitteet toteutuivat osittain.

Tiedonsaannin helpottuminen

Tavoite 2021:

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista sekä kunnan viestintää kehitetään nykyaikaisiksi ja kuntalaisia osallistaviksi.

Toteuma 2021:

Viestintäohje päivitettiin ja viestinnän monikanavaisuutta kehitettiin. Otettiin käyttöön Twitter -sosiaalisen median palvelu. Keskustelupalstan toimintaa aktivoitiin.

Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sähköisten palveluiden kehittämistyö on jatkunut suunnitelmallisesti. Sähköinen asiointi -palvelun saaminen käyttöön on merkittävä edistysaskel kuntalaisten palvelussa.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, että miten kuntalaisten osallisuutta saadaan lisättyä kunnan kehittämisesä ja toimenpiteiden suunnittelussa?

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 80,8 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -651.695 euroa. Talousarvion toimintakate alittui 155. 065 eurolla.

Työllisten ja yritysten määrän lisääminen

Tavoite 2021:

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark –yhteistyön innoittamana.

Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä.

Humanpolis-yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Tehdyn Geopark-alueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano.

Toteuma 2021:

Edunvalvontaa on toteutettu. Yrityskontaktointia ja verkostoitumista on tehty Rokuan ydinalueen kehittämiseksi yhteistyössä Yrityspuisto Oy:n kanssa. Etätyötilan käyttöaste heikkeni koronan vuoksi.

Yrityspuiston toimintaa resursoitu erillissopimuksen mukaan. Markkinointikampanjat toteutuivat. Huoneistohotelli ja Tervantien sekä Rokuan alueen reitistöhanke toimeenpano toteutetaan vuoteen 2023 mennessä.

Toimenpiteitä toteutettiin Humanpolis Oy:n tueksi. Rokuan ydinalueen järvien kunnostushankkeen suunnittelu jatkuu vuonna 2022.

Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Lisää asukkaita

Tavoite 2021:

Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue konseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.

Toteuma 2021:

Kunta irtisanoutui Älykylä hankkeesta ja jatkoi omaa osuuskuntaosakeyhtiömallin kehittämistä.

Tavoitteet toteutuivat osittain.

Kunnan ja Rokua Geoparkin alueen brändi on vahvistunut

Tavoite 2021:

Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.

Toteuma 2021:

Säännöllinen brändityö: Facebook, Instagram, valotaulut ja radiohaastattelut teemat: Rokua, lapsiperheet ja unelmakoti. Älykylä kampanja päättyi hankkeesta vetäytymisen vuoksi. Rokua Challenge toteutui.

Viestintäsihteerin työpanos 20 % toteutui ja kulttuurituottajan 20 % työpanos toteutui. Määritellyt tehtävävastuut molempiin tehtäviin. Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa uusiin asiakokonaisuuksiin.

Viestintä ja eri viestintäkanavien käyttäminen on aktiivista.

Rokuan ydinalueen kehittämisessä Yrityspuisto Oy ja Humanpolis Oy ovat keskeisessä roolissa. Hietaselän lähienergia-aluehanke käsittää 250 ha alueen, mikä toteutetaan yritysveltoisena projektina. Lisäksi mittavia kaavoitusprojekteja on käynnissä. Tarkastuslautakunta toteaa elinvoimapaalveluiden onnistuneen taloudellisesti erittäin merkittävien hankkeiden saamisessa paikkakunnalle.

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 94,8 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -11.570.311 euroa.

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, työllisten määrän lisääminen

Tavoite 2021:

Työttömyysprosentti alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon ja enintään koko maan keskitasoa

Toteuma 2021:

Työttömien osuus työvoimasta helmikuussa 2022 (TEM):

- Utajärvi 9,6 % (12,3 % 2/2021)
- P-Pohjanmaan ELY: 10,3 %
- Koko maa 10,1 %

Tavoite toteutui.

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia, lisää uusia asukkaita

Tavoite 2021:

Vähintään 2 % kuntalaisista on maahanmuuttajataustaisia

Toteuma 2021:

Vuosi 2021 oli välivuosi kiintiöpakolaisten vastaanottamisessa. Vuonna 2021 tuli 12 pakolaista (2020 kiintiö).

Tavoitteen toteumaa ei voida arvioida, koska tilastotieto ei ole vielä käytettävissä.

Hyvinvoinnin edistämisen painopistealueet, kuntalaisten hyvinvointi edistyy

Tavoitteet 2021:

Onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske.

Prosessit ja toiminta sitoutuvat hyvinvointikertomuksen mukaisten painopisteiden toimeenpanoon.

Toteuma 2021:

Onnellisuuskyselyssä erittäin onnelliseksi kohdassa lasku 3 %, pääosin koronapandemiaan liittyen.

Eri kyselyiden tuloksia verrattiin hyvinvointikertomuksen ja kuntastrategian tavoitteisiin. Tulosten pohjalta pyrittiin vahvistamaan liikunnallista elämäntapaa ja kehittämään järjestöyhteistyötä.

Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Hyvinvoinnin edistämässä yhteistyö alueella toimivien yhdistysten kanssa on toiminut hyvin. Yhteistyössä on saatu hyviä tuloksia. Tarkastuslautakunta kokee tärkeäksi, että järjestötyön kehittämiseksi haetaan aktiivisesti uusia toimintatapoja ja keinoja.

Jatkossa hyvinvointialueet tuottavat sote-palvelut ja tämä edellyttää kunnan ruoka- ja puhtauspalvelujen sekä sote-kiinteistöjen selvitysten ja ratkaisujen tekemistä. Kuntayhtymäkuntien vuokrasopimukset ovat voimassa toistaiseksi. Tarkastuslautakunta korostaa kuntayhteistyön ja edunvalvonnan tärkeyttä siirtymävaiheessa.

Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 94,1 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -5.889.363 euroa. Talousarvio toimintakate alittui 371.547 euroa.

Perusopetuksen toimintaa joudutaan sopeuttamaan ikäluokkien pienenemisestä johtuen. Lukiossa oppilasmäärä on myös pudonnut. Varhaiskasvatuksen hoitopaikat ovat täynnä lapsiperhepaketin ansiosta.

Väkiluvun ja lapsimäärän kehitys

Tavoitteet 2021:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia. Lisää uusia asukkaita kuntaan.

Lapsimäärän tulisi pysyä nykyisellään tai kasvaa.

Toteuma 2021:

Ilmainen varhaiskasvatus ja kotihoidontuen kuntalaiset ovat käytössä. Uusia lapsia tuli kuntaan moneen eri ikäluokkaan. Varhaiskasvatuksen paikat ovat täynnä. Lukion aloittavan ikäluokan koko laski huomattavasti edellisvuodesta.

Tavoitteet toteutuivat osittain.

Palveluiden laatu & kuntalaisten hyvinvointi

Tavoite 2021:

Palveluiden laatu ei laske ja niitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Kuntalaisten hyvinvointi edistyy ja onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske.

Toteuma:

Suunnitelman mukainen toiminta on toteutunut.

Uusien ideoiden kehittäminen/keksiminen kuntalaisten omasta ja läheisten hyvinvoinnin huolehtimisesta ei toteutunut.

Kulttuuripalveluja järjestettiin koronarajoitusten sallimissa puitteissa.

Tavoitteet toteutuivat osittain.

Vaikka oppilasmäärän lasku on tasaantunut, niin tavoitteellista työtä väkiluvun ja väestörakenteen kehittämiseksi tulisi edelleen jatkaa voimakkaasti.

Kuntaan muuttaneiden perheiden myötä päiväkodin käyttökapasiteetti on hyvin käytössä.

Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 115,4 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -1.202.167 euroa. Toimintakate ylittyi 160.067 euroa.

Lisää työpaikkoja

Tavoitteet 2021:

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen

Toteuma 2021:

Rokua Geopark -hanke etenee suunnitellusti. Kiertotalouden käsikirjan laatiminen aloitettiin. Kunta on lisännyt kiertotalouden materiaalien hyötykäyttöä mm. kaavateissä.
Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Yrityksien määrän lisääminen

Tavoitteet 2021:

Yritysten ja työllistämisen määrän lisääminen.
Monipuolinen kaavoitus.

Toteuma 2021:

Mustikkakankaan teollisuusalue on laajentunut. Uusiutuvan energian kehittämishankkeisiin on osallistuttu. Valtatie 22 varteen on toteutettu sähköautojen latauspiste. Mustikkakankaan risteysalueen suunnitelmat valtatie 22 varteen valmistuivat ja hanke toteutetaan vuonna 2022. Lämpötien asemakaavoitus on työn alla edelleen.
Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia, lisää uusia asukkaita, rakennuslupien lukumäärä kasvaa

Tavoitteet 2021:

Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen ja älykäs asuinaluekonseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.

Uusia asumisenratkaisuja otetaan käyttöön mm. välivuokrausmalli.

Monipuolinen kaavoitus.

Ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvoinnin huomioiminen kaavoituksessa. Mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta.

Arvioidaan palvelujen laatua ja kehitetään sekä uudistetaan tapaa toimia arvioinnin ja

Toteuma 2021:

Tonttikauppa on vilkastunut ja rakentajan kaverit palvelukonsepti on otettu hyvin vastaan.

Utajärven Unelmakodit konseptin mukaiset rakennussuunnitelmat valmistuivat. Tonttien myyntimäärät ovat kasvaneet. Tontteja räätälöidään tarpeiden ja kysynnän mukaan. Vuosittainen kaavoituskatsaus ohjaa painopisteitä.

Asiakaspalautteet huomioidaan ja niihin reagoidaan.

hyvinvointi kertomuksen sekä kuntalaisen tuot-
taman tiedon pohjalta.

Tavoitteet toteutuivat osittain.

Taajaman vetovoimaisuuden lisääminen

Tavoitteet 2021:

Talousarviossa varataan palkka kahdelle kausi-
työntekijälle ulkoalueiden hoitotöihin.

Taajamassa oleviin purkukuntoisiin rakennuk-
siin kunta alkaa voimakkaammin ohjeistamaan
omistajia.

Toteuma:

Ympäristötöihin palkattiin kaksi työntekijää kau-
sityöntekijöiksi.

Rakennustarkastaja on ohjeistanut asiakkaita
tarpeen mukaan.

Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Tiedon löytämisen edistäminen

Tavoitteet 2021:

Tekstiviestipalvelun tiedottaminen ja liittyjä-
määrän kasvattaminen.

Vuokra-asukkaille avattu tiedotuskanava Face-
bookiin, jossa ajankohtaisista asioista vuokrata-
loihin liittyen.

Toteuma 2021:

Tekstiviestipalvelujen tilaajien määrä oli 427.

Vuokra-asuntopalvelut ovat somessa mukana.

Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Älykäs asuinaluekonsepti ei sellaisenaan toteutunut vaan asumisen konsepti on muotoutunut Uta-
järven Unelmakodit konseptiksi. Utajärven Unelmakodit konseptin mukaiset rakennussuunnitel-
mat valmistuivat.

Elinympäristöpalvelut on vahvasti tukenut kaavoituksen keinoin paikallisten yritysten elinvoimai-
suutta. Elinympäristöpalveluiden tavoitteissa korostuu kaavoituksen osuus, joten tarkastuslautaku-
nta näkee, että kaavoitukseen panostuksesta tulisi huolehtia myös jatkossa.

Maankäyttö ja kaavoitus ovat kunnan merkittävimpiä toimia luoda edellytyksiä niin kuntalaisten
viihtyisälle elinympäristölle, kuin luoda uusia mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittymiselle ja kas-
vulle.

Tarkastuslautakunta toteaa ilahtuneena, että Mustikkakankaan teollisuusalueen toiminta on kas-
vanut.

4.2. Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus

Talousarvion yhteydessä tytäryhtiöille on asetettu tavoitteita, joiden toteutumista esitetään seuraavassa taulukossa.

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide/ mittari</i>	<i>Toteutuminen (Koy:t)</i>	<i>Toteutuminen (Yrityspuisto Oy)</i>
Raportointi kunnanhallitukselle, krt/vuosi	4 krt / vuosi	Toteutui	Toteutui
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/vuosi	2 krt / vuosi	Toteutui	Toteutui
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/vuosi	Väh. 1 krt / vuosi	Toteutui	Toteutui
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä	Toteutui osittain (kirjallisesti ei ole raportoitu)	Toteutui osittain (kirjallisesti ei ole raportoitu)

Konserniyhtiöt ovat tilikauden aikana hakeneet strategisesti tärkeistä asioista kunnanhallituksen näkemyksen toiminnalleen. Tällainen läpinäkyvä toimintatapa on tarkastuslautakunnan mielestä hyvää konserniohjausta.

Kuntakonsernissa ei tilinpäätöksen mukaan ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2021 aikana. Konserniyhteisöille talousarviossa asetetut vuoden 2021 toiminnalliset tavoitteet on koottu seuraaviin taulukoihin.

Kiinteistöosakeyhtiöt

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide/mittari</i>	<i>Toteuma</i>
Kysyntää vastaavat toimivat vuokra-asunnot	Korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys	Käyttöasteet hyvällä tasolla Asiakaspalvelun tavoitettavuutta parannettiin ottamalla WhatsApp käyttöön. Vuokrataloilla on oma Facebook-tiedotussivut.

Vuokra-asuntojen kunnossapitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	Kosteusmittaukset entiseen tapaan aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan. Asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi	Päätetyt toimenpiteet toteutettiin muuttojen yhteydessä ja niihin liittyvät tarvittavat korjaukset toteutettiin Asukaskokous pidettiin suunnitellusti molempien yhtiöiden osalta 6/2021
Kehittämistoimenpiteet	Salkutuksen päivittäminen Asuntokannan kehittäminen, asuminen kehittämisen työryhmässä mukanaolo	Suunnitelmalliset toimenpiteet poistuvan asuntokannan osalta taloudellisten resurssien puitteissa Honkatien B-talon purku 4/2021 Ojatien B-talon purkamisen valmistelut, toteutus 2022

Utajärven Yrityspuisto Oy

Asia	Tavoite	Toteuma
Kunnan ja Rokua ja Geopark alueen brändi vahvistunut	Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille	Utajärven Yrityspuiston toimintaa on kehitetty ja vahvistettu kunnan kehittämissyhtiönä vuoden 2021 aikana. Kertomusvuoden aikana on perustettu 12 uutta yritystä ja kaksi yritystä on lopettanut toimintansa. Yritystapaamisia ja -kartoituksia on toteutettu 87 kpl. Yrityksiä on neuvottu ja avustettu korona- ja yritystukihakemuksissa. Yrityspuisto on ollut aktiivinen toimija yritysrajoitusten osalta. Useita yritys- ja sijoittajaneuvotteluita on käynnissä alueella. Yrityspuiston viestintää on kehitetty ja otettu käyttöön uudet kotisivut. Avoimista työpaikoista on välitetty tietoa ja yrittäjämarkkinointia on tehty monikanavaisesti. Utajärven yritysrekisteriä on päivitetty. Viestintä on ollut erittäin aktiivista eri kanavissa. Yrittäjämarkkinointia on tehty monikanavaisesti ja verkkosivut

perustettu yrityspuistolle. Valotaulu-
markkinointi käytössä ja aktiivisesti
tarjottu yrityksille.

Tarkastuslautakunta toteaa, että nykyinen toimintatapa, jossa kunta ja tytäryhtiöt toimivat vahvasti yhdessä, on pienen kunnan kehittämisen kannalta oleellinen toimintatapa.

Tarkastuslautakunta näkee haastavaksi vuokra-asuntojen kunnan ja tarjonnan. Sen kehittämisen tarkastuslautakunta suosittelee edelleen ottamaan kärkihankkeeksi tulevaisuudessa. Kunnan vuokra-asuntojen kuntoa sekä imagoa on kohennettava.

5. Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 havaintojen ja arviointien yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toimintaa on kehitetty positiivisessa hengessä ja aktiivinen kehittäminen on näkynyt erityisesti alueellisessa kehitystyössä ja omistajaohjauksessa.

Tarkastuslautakunta suosittelee kehittämistyön ja omistajaohjauksen jatkamista sekä vahvaa edunvalvontaa hyvinvointialueelle siirtymisessä.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä ja toivottaa menestyksellistä tulevaisuutta seuraavalle tilikaudelle.

Utajärvellä 20. päivänä toukokuuta 2022

Utajärven tarkastuslautakunta

Jaakko Rikkola
puheenjohtaja

Ahti Moilanen
varapuheenjohtaja

Sinikka Hämälä
jäsen

Eero Väisänen
jäsen

Maija Koistinen
jäsen